

obchodu ve srozumění s min. spravedlnosti ze dne 18. ledna 1888 č. 48.585 z č. 1887. Ředitelství ústavů těchto jest ve Sv. Bartoloměji u Terstu a v Melině (v Dalmácii).

VII. Světlárny námořské poskytují osvětlení pobřežím v zájmu plavby pomořské a osvětlují určitý pevný bod, aby se lodníkům v plavbě dostalo bezpečné orientace; první maják vztýčen byl r. 1832 v Terstu; rozeznávají světlárny námořské a přístavní; oněch jest 62, těchto 51. Světlárny námořské podřízeny jsou okresnímu přístavnímu úřadu.

### Úřady berní.

Úřady berní povolány jsou k tomu, by předepisovaly, vybíraly, účtovaly a odváděly daně a státní důchodky, jakož i vyměřovaly poplatky, uschovávaly a účet vedly o jmění sirotčím a konečně o soudních a politických depozitech.

#### I. Organisační.

1. Berní úřady rozdělují se podle celkového svého objemu a podle výše služného přidělených jim úředníků ve hlavní berní úřady a v berní úřady.

2. Úřední personál (nejv. rozh. ze dne 9. října 1853 a výn. min. fin. ze dne 23. října 1853 č. 225 ř. z.).

a) Pro každý berní úřad ustanoven jest výběrčí daní a úředník tohoto kontrolující; oba ručí přímo za práce pokladní a účetní. Vedle vrchních těchto úředníků zřízení jsou u berních úřadů dle potřeby oficiálové a asistenti, pak úřední sluhové.

b) Úředním oficiálům může býti svěřena — vyjímaje záležitosti pokladní, které musí vésti společně úředníci vrchní — správa jednotlivých oddělení práce za dozoru vrchních úředníků; jestliže se vzdálí některý vrchní účetní úředník nebo není-li přítomen, může jim býti svěřeno zastoupení jeho.

c) Asistenti mají na starosti předkem práce písemní a pak napomáhají při jiných úkonech. Oficiálové a asistenti tvoří pro celý obvod zemského berního úřadu t. zv. status konkretální.

d) Berní praktikanti zaměstnávají se vhodně jako dorost úřednictva berního a pak k výpomoci při berních úkonech, které nemají co činiti se službou pokladní a účetní.

e) Úřední sluhové ustanoveni jsou k nižším služebním úkonům (udržovati pořádek, čistotu a bezpečnost v úředních místnostech).

Největší počet berních praktikantů nesmí činiti více, než pětinu všech skutečných míst berních úředníků systemisovaných u berních úřadů ve správním obvodu určitého zemského úřadu berního.

3. K a u c e: Se služebním místem účetních vrchních úředníků a úředních oficiálů spojen jest závazek složití kauci rovnající se obnosu služného.

Při hlavních berních úřadech jsou hlavní výběrčí daní (VIII. třída hodnostní), kontrolové hlavního berního úřadu (IX. tř. hodnostní), u ostatních úřadů berních výběrčí daně (IX. tř. hodnostní) a kontrolové úřadu berního (X. tř. hodnostní), dále berní adjunkti (XI. tř. hodnostní; srov. zák. ze dne 15. dubna 1873 č. 47 ř. z. a výn. min. fin. ze dne 25. září 1873 č. 25.256). Při berních úřadech o zvlášť značném rozsahu pracovním zřízení bývají vedle obou vrchních úředníků další druzí kontroloři (X. třídy hodnostní), kteří pomáhají výběrčímu v jeho činnosti; u menších berních úřadů povoláni jsou ke službě výběrčích berní kontroloři s názvem »berních

výběrčích« a k obstarávání prací kontrolora berní adjunkti, kteří mají titul »berní kontrolori« (vým. min. fin. ze dne 25. září 1878 č. 25.256). Konečně povoleno bylo nejv. rozhodnutím ze dne 30. dubna 1894 (vým. min. fin. ze dne 25. září 1894 č. 39.813) systemisovati místa berních oficiálů (v X. třídě hodnostní), kteří mohou vykonávati práce (u větších ovšem berních úřadů) v stejném rozměru, jako nadřečení druhí kontrolori. Jestliže tito druhí kontrolori obdrží jinakou službu, nahražují se rovněž kontrolory.

## II. Obor působnosti.

Berním úřadům přináleží

1. předepisovati přímé daně a přírážky, vybírati je, súčtovati a odváděti, vésti v patrnosti nedoplatky berní a oznámiti je okresnímu hejtmanství, aby je vymáhalo cestou politické exekuce.

2. Podávati návrhy na slevu daní, na sečkáni jich a na prominutí daní.

3. Vyměřovati a vybírati poplatky kolkové a přímé poplatky z právních jednání, z listin, spisů a úředních úkonů.

4. Vybírati, uschovávati a súčtovati přikázané jim jinaké státní důchodky, taxi, důchody panství a lesů a konkurenční dávky, které nezáleží v přírážkách k daním.

5. Vybírati a odváděti platy vyvazovací.

6. Uschovávati a súčtovati jmění sirotčí, jakož i stejná práce ve příčině deposit soudních a politických.

7. Rozmanité pokladní úkony, jako: poskytovati stálé příjmy, přijímati hotovosti a podnikati výlohy na účet jiných pokladen a pod. (nař. min. ze dne 19. ledna 1853 č. 10 ř. z.).

8. Vésti a uschovávati mapy katastru pozemkového a vésti je v evidenci.

## III. Úřady nadřízené.

1. Berní úřady podřízeny jsou okresním hejtmanstvím jsouce jich pomocnými úřady ve správě daní přímých, zejména v záležitostech individuálního předepisování, vybírání, vykazování nedoplatků a pokud jde o evidenci katastru daně pozemkové a domovní daně třídní, dále pokud jde o práce pokladní a účetní odnášející se k přírážkám daní (pokud přiznán jest tu vliv okr. hejtmanství) a k depositům politickým.

2. Berní úřady podřízeny jsou soudům jakožto úřady pomocné, pokud jde o uschování a súčtování jmění sirotků a opatrovanců a o deposita soudní.

3. Úřady berní podrobeny jsou správě a doзору okresních finančních úřadů co do oněch úředních úkonů, které týkají se výměry poplatků z právních jednání neb odnášejí se k záležitostem daní nepřímých, dále k rentám panství a lesů, ke správě kumulativního jmění sirotků a opatrovanců, odvádění a súčtování daní a posléze ke všem pracem pokladním a účetním vůbec, jež dotýkají se hospodářství státního.

4. Právo poukazovací u úřadů berních přísluší okresním finančním úřadům a dále zemským berním úřadům, ač-li přiděleno není politickým a soudním úřadům I. stolice; tomu tak jest v pokladních záležitostech odnášejících se k politickým depositům a přírážkám (přísluší tu právo poukazovací polit. okresním úřadům); soudům I. stolice (okresním soudům a soudům sborovým I. stolice) přináleží právo poukazovací ve příčině soudních deposit a ve příčině jmění sirotků a opatrovanců.

### 5. Dohled a kontrola.

Přednostovi politického okresního úřadu svěřen jest dohled jak k bernímu úřadu, tak i k personálu jeho; povinností jeho jest bdíti nad chováním zřízenců úřadu berního ve službě i mimo službu a vůbec přesvědčiti se o zdatnosti jich ve službě. Zjistí-li u někoho z nich závadné plnění povinností, má mu učiniti připomenutí, dáti důtku a pohroziti trestem (tu vždy podejž o tom zároveň oznámení zemskému bernímu úřadu) a naň působiti, aby úředním povinností svým činil dosti a dbal náležitého chování. Konečně může přednosta okresního úřadu politického provinilce s úřadu suspendovati a odníti mu služné ve všech případech, kde opatření to jest v zájmu bezpečnosti služby a udržení vážnosti úřední; o kroku tom dlužno však vždy spolu zpraviti okresní úřad finanční. V obor působnosti této náleží i dohled ku pracím úřadu berního ve všech odvětvích, zejména dohled k řádnému vedení pokladny a právo zkoumati stav pokladny.

6. Úředníky náležející ve status úřadů berních a sluhy úřadů těchto ustanovuje zemský berní úřad, pokud se týká, ministerstvo financí (nař. min. ze dne 29. prosince 1854 č. 4 ř. z. r. 1855). Výnosem min. fin. ze dne 8. ledna 1850 č. 266 a ze dne 29. ledna 1850 č. 494 vydáno bylo poučení úřadům berním, dále předpisy o pokladní manipulaci a vůbec o služebním poměru úředníků pokladních. Výnosem min. fin. ze dne 6. prosince 1878 upraven byl způsob sčítování peněžitých obnosů, kteréž vybírají berní úřady komisionářsky pro úřady jiné, jako daně přímé, poplatky atd. Předpisy o skontrování (přehledce pokladen) spojeném s předáním pokladny, dále o veškerém skontrování vůbec, dále o likvidačním předání služby, nastane-li změna úřední při některém berním úřadu nebo účetní úředník dostane dovolenou, upraveny byly výnosem min. financí ze dne 1. července 1855 č. 4193. Výnosem pak min. fin. ze dne 12. prosince 1853 č. 16.335 vydána ustanovení, dle nichž se řídití mají berní úřadové jakožto politické úřady depositní (viz též čl. »Úřady finanční«).

### IV. Podmínky přijetí do služby úřadů berních.

1. Uchazeči o místa při úřadech berních musí se podrobiti do tří let (počítaje dnem, kdy vstoupili ve službu zkušební) zkoušce z tohoto odboru; kdož podrobí se s úspěchem této zkoušce, jest přijat a skládá přísahu jako praktikant úřadu berního. Zkouška skládá se:

a) z podstatných ustanovení o daních přímých, včítaje sem nařízení o katastru daně pozemkové, dále předpisy o daních nepřímých, pokud zapadají v obor působnosti úřadů berních, tedy zejména o výměře a vybírání daně potravní a zásady o výměře poplatků z jednání právních.

b) Předpisy pokladní a účetní vydané pro úřady berní, čítaje v to ustanovení o tom, jak se nakládá se jměním sirotků, opatrovanců a se jměním depositním, dále s deposity politickými a stavebními; k tomu přistupují nařízení vydaná o služebním poměru úřadů berních.

2. Zkouška tato se koná pravidelně u zemského úřadu povolaného obstarávati záležitosti daní přímých. Přednosta úřadu zemského může však zmocniti k tomu některé okresní finanční ředitelství, slouží-li kandidát v místě příliš vzdáleném od sídla zemského úřadu berního.

3. Ve zkušební komisi zasedá jakožto předseda některý rada zemského úřadu berního (po případě přednosta delegovaného ke zkoušce

úřadu okresního), berní inspektor, okresní finanční komisař a některý vyšší účetní úředník.

4. Zkouška jest ústní a písemná; předmětem zkoušky písemní jsou jednotlivé manipulační práce a praktické případy z předpisů súčtovacích (nař. min. fin. ze dne 28. července 1858 č. 113 ř. z.).

5. Praktikanti, kteří mají býti přijati u úřadů berních, musí se podrobiti předběžné šestinedělní zkušební službě a do dvou let pak po přijetí svém složití předepsanou zkoušku; tato zkouška s úspěchem vykonaná oprávnjuje kandidáta k dosažení místa berního adjunkta (výn. min. fin. ze dne 15. června 1874 č. 90 ř. z.).

### Úřady celní.

I. Úřady celní zřízeny jsou netoliko na hranicích, nýbrž i uvnitř země a povolány jsou vybíratí příslušná cla a prováděti celní řízení podle řádu celního se uskutečňující (§ 7 ř. cel. a monop.). Celníštěm nazývají se dvory a místnosti vnitř i vně úřední budovy jsouce určeny k výkonu řízení celního. Celníštěm na pohraničních nádražích jest prostor nádraží zdí nebo plotem obehnaný (§§ 9 a 10 ř. cel. a monop.). Úřady celní označeny bývají štítem a celníště — nesestává-li ze dvorů uzavřených — určitým počtem tabulí, jichž tvar a povaha jest tatáž jako u silnic celních. U pohraničných úřadů celních ležících na zemských silnicích položeny jsou úřední závory (celní závory v barvách zemských, černo žlutě natřené); ve dne jsou závory tyto zdviženy, za noci pak uzavřeny. U každého úřadu celního vyložen jest jeden výtisk celního tarifu a abecední seznam zboží, se všemi dodatky a vysvětlivkami, pak jeden exemplář řádu celního a monopolního, aby se k žádosti stran v pochybných případech potřebného vysvětlení nabýti mohlo; dále sluší v prostorech úředních na příhodném místě připevniti:

- a) ustanovení o tom, jak se sděluje prohlášení zboží;
- b) seznam hodin, kdy odchází zboží s místa opovědi k pohraničnímu úřadu celnímu;
- c) případné výlohy průvodu;
- d) označení hodin úředních (v neděli a o svátek se pravidelně neúřaduje);
- e) mimořádná oprávnění, která byla s vyššího místa na dotýčný úřad celní vnesena;
- f) řád pro nádeníky a nosiče;
- g) zvláštní ustanovení o řádu skládacím;
- h) agio při platech činěných místo ve zlatě ve stříbře; agio to určuje předem co měsíc ministerium financí;
- i) seznam mincí, které se při platech celních přijímají.

Na jednotlivých pohraničních tratích, kde nacházejí se úřady celní poněkud více uvnitř země, zřízena jsou místa opovědní, jichž povinností jest žádati od průvodce došlého zboží veškerý papíry vztahující se k jeho záslce zboží, listiny tyto zapečetiti, zásilku odpočítati (pokud to možno bez skládání), zapsati je do rejstříku opovědního, vyhotoviti list opovědní a poukázati zásilku s průvodem strážce finanční k nejbližšímu celnímu úřadu pohraničnímu. Při dopravě železniční činny jsou pohraniční úřady celní naproti vnitrozemským úřadům celním jakožto místa opovědní, pokud jde o takové zásilky, které byly na základě skladních seznamů od správy